

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

*Скворцов А.В., викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки ОДУВС
Карапет'яни С.І., викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки ОДУВС*

Докорінні внутрішньополітичні зміни в Україні сприяли зміцненню її як правової демократичної держави. У механізмі забезпечення демократії особливе місце посідають правоохоронні органи, від ефективної роботи яких значною мірою залежить ступінь захисту прав і свобод громадян, правопорядку, національної економіки, зрештою – внутрішньої безпеки держави.

У сучасних умовах реформування правоохоронних органів, а особливо органів Національної поліції, розширення процесу їх інтеграції до міжнародного співтовариства правоохоронних органів, об'єктивно зростає інтерес до досвіду поліцейських систем зарубіжних країн та досліджень їх розвитку. [1, с.7]

Важливий внесок щодо розгляду цього питання з загальнотеоретичної точки зору внесли такі вчені як: В.Б. Авер'янов, Г.В. Атаманчук, О.М. Бандурка, І.П. Антонов, А.П. Герасимов, Н.П. Матюхіна, В.П. Петков, Є.О. Гіда, І.В. Зозуля, О.В. Тюрін, М.В. Білоконь та інших учених, котрі розробляли теоретичні та методичні основи управління в органах внутрішніх справ. Значний внесок у дослідження проблем зарубіжної поліцейстики під час реформування національних правових систем свого часу зробили російські вчені - А.В. Биков, І.А. Горшенєва, А.В. Губанов, Р.В. Кулешов.

За сучасних умов у розвинутих демократичних країнах світу утверджується погляд на поліцію як відкриту систему, яка спрямована на обслуговування громадськості, аналіз стану соціуму та причин злочинності, гнучко та оперативно реагує на зміни соціуму. [2, с.7]

За висновками дослідників роль сучасної поліції характеризують два головних аспекти: 1) забезпечення законності і профілактика злочинів; 2) надання соціальних і гуманітарних послуг населенню за надзвичайних обставин та у повсякденному житті [3, с.38].

Характеризуючи проблему взаємозв'язку соціальної роботи і поліції, американські фахівці зазначають, зокрема, що між ними є багато спільного і, насамперед, їх об'єднує загальна мета - ефективне обслуговування населення, допомога і захист громадян. [2, с.7]

Характерною ознакою діяльності правоохоронних органів багатьох країн світу є висока соціальна, правова захищеність і матеріальна забезпеченість їх працівників, що спонукає до відповідального виконання обов'язків, професійного зростання [4, с.12]. На жаль, ця проблема потребує додатково вирішення в Україні, адже соціальна, правова захищеність і матеріальна забезпеченість українських поліцейських знаходиться на доволі низькому рівні.

Аналізуючи основні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність органів поліції зарубіжних країн можна дійти висновку, що закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 має з ними багато схожого. Так, наприклад, відповідно до ст. 3 Закону Португальської Республіки «Про організацію поліції публічної безпеки» № 53/2007 одними із завдань поліції публічної безпеки є: «(а) гарантувати умови безпеки, які дають можливість для реалізації прав і свобод, поваги до гарантій для громадян, а також можливість повноцінного функціонування демократичних інститутів у відповідності до засад легальності та діяльності Правової держави; (б) гарантувати публічний спокій та

порядок, безпеку та захист осіб і майна; (і) забезпечувати захист громадян, надання їм підтримки і допомоги, а також забезпечувати захист та збереження майна, якому загрожує небезпека через чинники природного або техногенного характеру». [5, с.202]

Не можна не згадати про Додаток до Рекомендації Rec (2001) 10 «Про Європейський кодекс поліцейської етики». Згідно з яким основними цілями поліції в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві права, є:

- підтримка публічного спокою, забезпечення права і порядку в суспільстві;
- захист і дотримання основоположних прав і свобод особи, закріплених, зокрема, в Європейській конвенції про права людини;
- запобігання та подолання злочинності;
- виявлення злочинів;
- надання допомоги і послуг суспільству; [6, с.5].

Відповідно до ст.2 закону України «Про національну поліцію» основними завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидії злочинності;
- 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Дані положення в тій чи іншій мірі відповідають міжнародним загальноприйнятим рекомендаціям та окремим законодавчим актам певних зарубіжних країн.

З усього вищесказаного можна зробити висновок про те, що вивчення досвіду розвитку поліцейських підрозділів країн Європи та Америки може бути корисним для України як держави, яка прагне мати поліцію європейського зразка. Однак не слід забувати, що кожна з поліцейських систем має свою індивідуальну історію розвитку та свою специфіку. Тому одним із основних завдань, яке слід поставити – це вдосконалення органів Національної поліції з урахуванням позитивного досвіду поліцейської діяльності провідних країн Європи та світу.

Література:

1. Матюхіна Н.П. Сучасний погляд на управління правоохоронними органами Сполучених Штатів Америки / Н. П. Матюхіна // Право і безпека. – 2005. – Т.4 – №5 – с. 7-9
2. Матюхіна Н.П. До концепції «Проактивного» поліцейського обслуговування / Н. П. Матюхіна // Право і безпека. – 2006. – Т.5 – №2 – с. 7-9
3. Джурканин Т., Негодченко А., Сергевнин В. Кадровоеобеспечениеполиции США: Монография. – Х.: Изд-во НУВС; Д., Лира ДДТ, 2003. - 360 с.
4. Губанов А. В. Полициязарубежныхстран. Организационно-правовыеосновы, стратегия и тактика деятельности / А. В. Губанов. – М. : МАЭП, 1999. – 286 с.
5. Статус поліції: міжнародні стандарти і зарубіжне законодавство / За заг. редакцією О.А. Банчука. – К.: Москаленко О.М., 2013. – 588 с.
6. Европейский кодекс полицейской этики Рекомендация Rec.(2001)10 Принята Комитетом министров Совета Европы 19 сентября 2001 года и Изложение мотивов[Электронный ресурс] : Принята Комитетом министров 19 сентября 2001 года на 765-м заседании Представителей министров – Режим доступа :<http://polis.osce.org/library/f/2687/1492/CoE>